

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin häirintää ja pesien hävittämistä

Hakija

Sari Suomalainen

Asia

Lupahakemus rauhoitetun merimetsan häiritsemiseen ja pesien hävittämiseen Salossa, Varsinais-Suomessa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa häiritä merimetsoja (*Phalacrocorax carbo sinensis*) ja hävittää kaikki merimetsan pesät Kiriholman saarella Salossa. Hakijalla on saarella mökki ja hän pelkää, että merimetsa pesäpaikkauskollisena lajina levittäytyy pesimään saaren koillisniemeltä muihin osiin saarta yhdyskunnan mahdollisesti kasvaessa ja että saari muuttuisi ajan myötä kokonaan merimetsojen pesimäsaareksi. Mökkitontille on jo laituria myöten kerääntynyt ulostetta merimetsoparviien lentäessä mökkitontin yli. Hakija on lähettänyt hakemuksen liitteeksi kuvia merimetsoyhdyskunnasta sekä sen aiheuttamista ulostehaitoista mökkitontille ja metsille. Poikkeuslupaa haettiin alun perin 16.9.2024-31.5.2025 väliseksi ajaksi.

Hakija hakee lupaa häiritä merimetsoja ja hävittää niiden pesiä kansanterveyden- ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi ja metsille aiheutuvan vakavan vahingon torjumiseksi. Hakija perustelee poikkeuslupan myöntämistä terveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi sillä, että saarella sijaitsevan kaivon juomavesi uhkaa pilaantua merimetsojen ulosteista. Lisäksi ulosteet aiheuttavat merkittäviä hajuhaittoja. Hakijan mukaan merimetsot pesivät puissa, jotka uhkaavat kuolla merimetsojen ulosteista, mikä täyttää näin ollen metsille aiheutuvan vakavan vahingon perusteen.

Hakijan mukaan asian ratkaisemiseksi ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, sillä pesiä ei ole mahdollista siirtää toiseen kohtaan saarta (kooltaan 2,4 ha), missä merimetsot eivät aiheuttaisi hakemuksen mukaisia vahinkoja tai terveydellisiä riskejä jatkossa.

Hakija hakee lupaa merimetsojen häiritsemiseen, jotta hakija pystyisi ennaltaehkäisemään merimetsojen uusien pesien rakentamista hävitettyjen tilalle. Hakijan aikomuksena on käyttää välkehtiviä esineitä ja melua merimetsojen karkottamiseksi ja mikäli tämä ei tuota toivottua tulosta hakija haluaisi kaataa merimetsojen ulosteesta pilaantuneita mäntyjä. Hakija haluaa varmistaa asiantuntijoilta, että hävittämis- ja häirintätoimenpiteillä ei häiritse mahdollista muuta linnustoa.

Hakija pyytää, että hakemus käsiteltäisiin siten, että pesiä olisi mahdollista hävittää syksyn aikana ennen talvea ja kevättä, jolloin mökkisaarelle pääseminen on epävarmaa talven jäätilanteesta ja kevään rospuuttoajasta riippuen. Hakija haluaa varmistaa, että toimenpiteitä on mahdollista toteuttaa ennen merimetsojen kevätmuuttoa ja pesimäkauden alkua.

Lisäselvitys

Suomen ympäristökeskuksen (Syke) 7.9.2024 tekemän laskennan mukaan Kiriholman saarella pesi 60 merimetsoparia vuonna 2024. Vuonna 2023 saarella pesineen harmaahaikaran pesää ei pystytty erottamaan merimetsopesien joukosta vuoden 2024 laskennoissa, eikä harmaahaikara todettu pesivän muutoinkaan saarella v. 2024.

11.9.2025

VARELY/5272/2024

Vuonna 2025 harmaahaikara palasi pesimään Kiriholman saarelle, mutta 10.6.2025 tehdyissä laskennoissa ei ollut mahdollista erottaa lentoon lähteneen harmaahaikaran pesää 76 asutetun ja 6 tyhjän pesän joukosta. Merimetsokolonia sijaitsee Kiriholman koillisella niemellä, noin 150 m mökistä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lisäksi pyytänyt Sykeltä lisätietoja harmaahaikaran pesäpaikkauskollisuudesta. Syken mukaan harmaahaikarat valtaavat keväällä ensi sijassa edellisvuodelta säilyneet pesät. Emot ovat yleensä peräkkäisinä vuosina pesäpaikkauskollisia, osa myös pesäuskollisia, joskin pariside ei aina ole monivuotinen. Nuorista linnuista vain pieni osa palaa syntymäyhdyskuntaansa pesimään saavutettuaan sukukypsyyden aikaisintaan kaksivuotiaana. Merimetsokolonioissa merimetsojen ja harmaahaikaroiden on todettu käyttävät pesiään ristiin näiden samankaltaisuuden takia.

Määräykset, joita hakemus koskee

Merimetso on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Pesiä koskeva kiello on voimassa lisääntymiskauden ulkopuolella, kun kyse on toistuvasti käytetystä pesästä. Merimetso käyttää samoja pesiä toistuvasti. Lisäksi luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsyklin kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden ja turvaamiseksi sekä metsille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehtot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan häiritä merimetsoja, hävittää merimetsan nykyisiä pesiä sekä rakenteilla olevia uusia pesiä alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 31.12.2026 asti.
- 2 Tällä luvalla saa hävittää olemassa olevia merimetsan pesiä Kiriholman saarella 28.2.2026 asti sekä 15.8.-31.12.2026 välisenä aikana. Yhdyskuntaan tulee jättää vähintään viisi (5) risupesää, joilla mahdollistetaan harmaahaikaran pesintä jatkossa saarella.
- 3 Mikäli ei ole viitteitä siitä, että harmaahaikara olisi asettumassa saarelle v. 2026, saa tällä luvalla jatkaa mahdollisten uusien rakenteilla olevien merimetsan pesien hävittämistä 30.4.2026 asti. Rakenteilla olevat pesät on hävitettävä mahdollisimman pian niiden ilmestyessä tehokkaan karkotusvaikutuksen aikaansaamiseksi.
- 4 Merimetsojen pesintää Kiriholman saarella saa ennaltaehkäistä vapaa-ajan asunnon läheisyydessä karkottimilla ja aktiivisella karkottamisella. Passiivisia karkottimia ovat esim. puihin asennettavat pressut, leijat ym. Kovaäänisiä karkottimia saaressa ei saa käyttää 1.3.–31.7. välisenä aikana. Ennen kovaäänisten karkotteiden käyttämistä, hakijan tulee selvittää kunnalta, edellyttääkö niiden käyttö meluilmoituksen.

11.9.2025

VARELY/5272/2024

- 5 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 6 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
- 7 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 8 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 9 Luvan käytöstä tulee raportoida 31.1.2027 mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/5272/2024 varustettuna. Raportissa tulee mainita milloin ja kuinka monta merimetson pesää hävitettiin ja kuinka monta pesää jätettiin hävittämättä. Lisäksi raportissa tulee mainita, pesikö harmaahaikara saarella, miten merimetsojen pesintää ennaltaehkäistiin mökin läheisyydessä ja estivätkö luvan mukaiset toimenpiteet merimetson pesinnän saarella.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi sekä vakavan metsävahingon estämiseksi.

Merimetsot ovat huhtikuussa 2024 perustaneet pesimäkolonian Kiriholman saarelle mökkiasutuksen viereen. Merimetsojen asuttama niemi on merkitty Särkisalon rantaosayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on ympäristöarvoja ja/tai ulkoilun ohjaamistarvetta. Merimetsojen ulosteista valkoiseksi värjäytyneet puut uhkaavat kuolla ja vakavan metsävahingon syntyminen on todennäköinen, mikäli merimetsot voivat jatkaa pesimistään saarella. Lisäksi merimetsojen suuret ulostemäärät mökkikontilla aiheuttavat kohonneen terveystarpeen mökin käyttäjille. Ilman rajoittavia toimia merimetsoiden kasvua ei voida estää eikä vahinkoriskien estämiseksi ole käytännössä muuta vaihtoehtoa kuin pesinnän estäminen ja pesimäärän rajoittaminen saarella.

Hakijalle myönnetään lupa hävittää olemassa olevia risupesä 28.2.2026 asti niin, että saarelle jää vähintään viisi risupesää. Harmaahaikarapari, joka pesii merimetsoiden pesimäkolonissa, saapuu todennäköisesti maaliskuussa pesimään saarelle, minkä vuoksi nykyiset pesät tulee hävittää ennen kuin toimenpiteistä voi aiheutua häirintää harmaahaikaran pesinnälle. Harmaahaikarapari ei uhkaa kansanterveyttä eikä aiheuta vakavaa metsävahinkoa saarella, minkä vuoksi poikkeusluvan mukaiset toimenpiteet eivät lähtökohtaisesti saa kohdistua harmaahaikaran pesään ja siten vaikuttaa lajin pesintämahdollisuuteen. Merimetsot ja harmaahaikarat käyttävät merimetsokolonioissa toistensa pesiä ristiin, joten vähintään viiden risupesän arvioidaan säilyttävän harmaahaikaran pesimäedellytykset saarella. Mikäli keväällä 2026 ei ole viitteitä siitä, että harmaahaikara valmistautuisi pesintään saarella, saa mahdollisia uusia, 28.2. jälkeen rakenteilla olevia merimetson pesiä hävittää 30.4. asti. Toimenpiteitä ei ole sallittu 30.4. jälkeen, jotta hävittämistoimenpiteet ovat mahdollisimman tehokkaita pesimäkauden alussa. Tällöin merimetsojen karkotuksen onnistuminen on myös todennäköisintä. Toteuttamalla toimenpiteet aikaisessa vaiheessa pesintää merimetsot voivat mahdollisesti siirtyä uudelle pesimäpaikalle vielä saman pesimäkauden aikana. Toimenpiteet on myös rajattu siten, että harmaahaikarapari voi pesiä häiriöttä saarella. Mikäli harmaahaikaran asettuminen saarelle estää pesien hävittämisen 1.3. alkaen, tai uusia pesiä ilmestyy 30.4. jälkeen, saa tällä poikkeusluvalla hävittää 5 risupesää lukuun ottamatta kaikki pesät merimetson pesimäajan jälkeen, 15.8.-31.12.2026 välisenä aikana.

11.9.2025

VARELY/5272/2024

Poikkeuslupa oikeuttaa hakijaa ennaltaehkäisemään merimetsojen pesintää mökin läheisyydessä aktiivisella karkottamisella ja passiivisilla karkottimilla. Pesinnän ennaltaehkäiseminen yli 100 m päässä merimetsokoloniasta ei arvioida vaikuttavan haitallisesti harmaahaikaran mahdolliseen pesintään v. 2026, koska kovaaäänisiä ja kauas kantavia äänikarkottimia ei ole sallittua käyttää pesimäaikana.

Merimetso ja harmaahaikara ovat elinvoimaisia niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin, eikä lupaehtojen mukaisten toimenpiteiden katsota uhkaavan lajien suotuisan suojelutason säilyttämistä

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Robin Ramstedt ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Lounais-Suomen poliisilaitos kirjaamo.lounais-suomi@poliisi.fi

Salon kaupunki kirjaamo@salo.fi

Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri varsinais-suomi@sll.fi

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry (TLY) suojelu@tly.fi

Tapiola Varsinais-Suomi—Satakunnan ry info@tapiolary.com

Natur och Miljö r.f. kansliet@naturochmiljo.fi

11.9.2025

VARELY/5272/2024

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/5272/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/5272/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Aalto Tapio 11.09.2025 13:15

Esittelijä Ramstedt Robin 11.09.2025 12:58

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20101 Turku

Puhelin: 029 56 42410

Telefax: 029 56 42414

Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.